

MINISTERRAAD VAN HET KONINKRIJK

Nr. 4523

Notulen van de vergadering
gehouden op vrijdag 13 september 1968, in de Trêveszaal,
aangevangen 's middags om half drie

Aanwezig: de minister-president De Jong en de ministers
Bakker, Beernink, De Block, Klompé, Lardinois,
Polak, Roolvink, Schut, Den Toom, Udink, Veringa
(bij de punten 4e t/m 9) en Witteveen alsmede
de gevolmachtigde ministers Jonckheer en Lim A Po
(Afwezig minister Luns)

Voorts is aanwezig staatssecretaris De Koster

Secretaris: drs. J. Middelburg
Notularis : mr. J. P. M. H. Merckelbach

1. Notulen van de vergadering van 5 september 1968

Ongewijzigd goedgekeurd.

2. Mededelingen

a. Dank voor gelukwensen van de Koningin

De minister-president deelt mede dat de Koningin
de ministerraad van het Koninkrijk heeft bedankt voor de
gelukwensen en het bloemstuk bij gelegenheid van haar
20-jarig regeringsjubileum. Prins Claus heeft de raad
bedankt voor de gelukwensen ter gelegenheid van zijn
verjaardag.

2 b. Lunch na ...

2 b. Lunch na de opening van de zitting der Staten-Generaal

De minister-president vraagt of de bewindslieden tijdig laten weten of zij deelnemen aan de onderlinge lunch in de Wittebrug na afloop van de opening van de zitting van de Staten-Generaal. Spreker heeft ook de premiers van Suriname en de Nederlandse Antillen, die in verband met de doop van Prins Maurits in ons land zijn, voor deze lunch uitgenodigd.

3. Buitenlands beleid

a. De installatie van de president van Panama

Staatssecretaris De Koster stelt voor ermee akkoord te gaan dat de Nederlandse ambassadeur te San José de regering vertegenwoordigt bij de installatie van de nieuwe president van Panama. De raad besluit aldus.

3 b. De Pueblo-affaire

Staatssecretaris De Koster zegt naar aanleiding van het bericht dat de Amerikaanse regering heeft toegegeven dat de Pueblo opdracht had om Russische schepen te bespioneren, dat deze bekentenis waarschijnlijk is gedaan omdat in de besprekingen met de Noord-Koreanen over de vrijlating van de bemanning geen vorderingen worden gemaakt. Van Noord-Koreaanse zijde is ~~hiervoor een dergelijke bekentenis geëist.~~

→ een veel uitgebreider bekentenis geëist zonder de garantie dat als dan bemanning en schip worden vrijgelaten. De US hoopt met de beperkte bekentenis vorderingen te maken.

3 c. De toetreding van Groot-Brittannië tot de EEG (Zie notulen r.m.r. 5 september 1968, punt 4a)

Staatssecretaris De Koster deelt mede dat minister Luns vorige week een bespreking heeft gehad met zijn Belgische ambtgenoot Harmel. Beiden waren het erover eens dat het arrangement dat de Duitse regering voorstelt niet

moest worden ...

moest worden gevolgd, doch dat de poging voor een gesprek over de Britse toetreding via de WEU, desnoods zonder Frankrijk, kon worden voortgezet. Ook was men het erover eens dat de werkzaamheden van het comité-Maréchal niet kunnen worden voortgezet zolang de Franse regering niet bereid is dat hieraan ook door Groot-Brittannië wordt deelgenomen. Minister Harmel heeft echter daarna in een gesprek met minister Brandt verklaard dat de Belgische regering wel met een arrangement zou kunnen instemmen. Spreker deelt voorts mede dat minister Brandt in een bespreking met zijn Franse ambtgenoot Debré heeft herinnerd aan de toezegging van minister Couve de Murville in februari van dit jaar ten aanzien van een handelsarrangement met Groot-Brittannië. Minister Debré antwoordde echter dat de Franse regering op deze basis geen gesprek meer kan voeren gezien de eigen economische toestand. Spreker wijst op het verband met de uitspraken van president De Gaulle tijdens zijn jongste persconferentie, waarin hij blokvorming in een EEG met 12 leden onbestuurbaar noemde. Voorts wees hij op het gevaar dat de Verenigde Staten via Groot-Brittannië hun invloed op de EEG zouden vergroten. Minister Debré reageerde ook negatief op de voorstellen van minister Brandt met betrekking tot de technologische samenwerking met Groot-Brittannië en de consultatie. Spreker wijst erop dat van de EEG-landen alleen Frankrijk en Nederland een duidelijk standpunt hebben. Tot nu toe zijn tussen alle EEG-landen bilaterale gesprekken gevoerd, met uitzondering tussen Nederland en Frankrijk. Deze morgen is minister Luns uitgenodigd om nog voor 27 september, de datum van de volgende zitting van de Europese ministerraad, naar Parijs te komen. Spreker verwacht dat in deze vergadering de Westduitse delegatie sterke pressie zal uitoefenen om het voorstel inzake een arrangement te volgen. Minister Witteveen acht het nuttig als minister Luns een gesprek met minister Debré gaat voeren. Staatssecretaris De Koster wijst erop dat de Franse ambassadeur de uitnodiging zo geformuleerd heeft dat het gesprek ook mogelijk is in New-York na de raadszitting van 27 september. Het zal van de agenda van minister Luns afhangen of hij nog kans ziet om voor 27 september naar Parijs te gaan. Spreker ziet overigens weinig heil in dit gesprek, aangezien minister Debré nog sterker tegen de Britse toetreding gekant is dan minister Couve de Murville. Spreker zegt in antwoord op een vraag van minister De Block dat de Duitse plannen met betrekking tot het comité-Maréchal niet geheel duidelijk zijn. In augustus stelde de Duitse regering wat anders voor dan thans; zij was erin geslaagd de Italiaanse regering ervan te overtuigen dat het comité-Maréchal zijn werkzaamheden kon voortzetten omdat de Fransen een toezegging zouden doen over het inschakelen van de Britten, doch minister Debré heeft minister Brandt duidelijk gemaakt dat in het negatieve standpunt met betrekking tot de Britse deelneming aan de werkzaamheden van het comité-Maréchal geen verandering is gekomen.

De volgende dag zal minister Luns een gesprek hebben met minister De Medici, waarbij o.a. dit punt ter sprake zal komen. Spreker zal staatssecretaris Lahr, die maandag naar Den Haag komt, ook om nadere opheldering vragen.

Minister Lardinois vraagt waarom de Duitse regering - nu toch duidelijk is geworden dat in het Franse standpunt geen verandering is gekomen - nog steeds doorgaat om te trachten een voor Frankrijk aanvaardbaar compromis te bereiken. Staatssecretaris De Koster antwoordt dat bondskanselier Kiesinger de Franse steun niet kan missen bij het streven naar hereniging tussen Oost- en West-Duitsland. De heer Kiesinger schijnt te denken dat de Sovjet-Unie onder de indruk is gekomen van de Franse waterstofbom. Spreker heeft het idee dat de Duitse regering denkt met een arrangement uit de nationaal-politieke impasse te komen en tegelijkertijd haar schuld in te lossen tegenover Groot-Brittannië.

De minister-president herinnert eraan dat de opkomst van Kiesinger juist te danken is aan het feit dat men Erhard verweet dat hij de door Adenauer en De Gaulle opgebouwde goede relatie tussen Duitsland en Frankrijk had laten aantasten. Kiesinger heeft bij zijn benoeming tot kanselier de goede Frans-Duitse betrekkingen zijn eerste programmapunt genoemd. President De Gaulle gebruikt dit nu als chantagemiddel, meer nog dan de mogelijkheid van een Franse erkenning van de DDR. Spreker is van oordeel dat, indien bondskanselier Kiesinger ooit van deze politiek afwil, de tijd daar nu rijp voor is. De Tsjechoslowaakse crisis heeft weer eens het gebrek aan cohesie in West-Europa aangetoond. De oorzaak daarvan is voornamelijk gelegen in het feit dat West-Duitsland te veel de Franse politiek volgt. Spreker is voornemens om bij zijn bezoek aan Bonn bondskanselier Kiesinger te wijzen op de fundamentele fout dat West-Duitsland te weinig een zelfstandige rol speelt in de Westeuropese politiek. Op deze wijze is op den duur niet alleen West-Duitsland, maar heel West-Europa tot machteloosheid gedoemd. Indien president De Gaulle merkt dat hij volledig tegen de realiteit in handelt, zal hij bakzeil halen. Hij heeft dit reeds eerder bewezen, namelijk in de kwestie Algerije en nog onlangs in Stockholm bij de besprekingen over het trekkingsrechtensysteem. Spreker zegt in antwoord op een vraag van minister Lardinois dat hij niet zonder hoop is bondskanselier Kiesinger enigszins tot andere gedachten te brengen, aangezien er aanwijzingen zijn dat de Duitse Bondsregering aarzelt. Het Duitse ministerie van buitenlandse zaken een ook velen in de directe omgeving van bondskanselier Kiesinger verwachten dat spreker en minister Luns er bij de bondskanselier op aandringen om nu de hoofdlijn van de buitenlandse politiek te wijzigen, aangezien ook intern-politiek nu hiervoor het beste moment is. De raad kan zich met de gedachtengang van de minister-president verenigen.